

«8D07210 (6D070800) – Мұнай-газ ісі» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған

Хадиева Әлбина Сағынғалиқызының

«Жоғары тұтқырлы мұнай кеніштерінде физика-химиялық әсер ету технологиясының тиімділігін арттыру» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми рецензенттің

СЫН ПІКІРІ

р/н №	Өлшем шарттар	Өлшем шарттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсетілген)
1	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:	Ұсынылған диссертацияны жүзеге асыруда алынған нәтижелер мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның «Жас ғалым» мемлекеттік гранты аясында 2024-2026 жылдарға арналған АР22685524 «Тұтқырлығы жоғары мұнай өндіруді қарқындатудың кешенді әдісін жетілдіру» жобасы аясында орындалған.
		1) диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірін көрсету);	
		2) диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауын көрсету);	
		3) диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді.	
2	Ғылым үшін маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған.	Диссертациялық жұмыстың нәтижелері ғылымның дамуына үлесін қосады. Жұмыстың ғылыми маңыздылығы мен өзектілігі қиын игерілетін мұнай кен орындарында кешенді су-газ және полимерлік технологияларды қолдану арқылы мұнай бергіштік коэффициентін арттыру мүмкіндігін және қолданылатын әдістердің техника-экономикалық тиімділігін дәлелдеумен айқындалады.
3	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі:	Диссертациялық жұмысты талдауда ізденушінің пәндік саланы терең зерттегендігі,
		1) жоғары;	
		2) орташа;	

		3) төмен;	зерттеу жұмысында алға қойылған теориялық және практикалық міндеттерді өз бетінше шеше алғандығын көрсетті. Зерттеу жұмысын орындау барысында автор біліктілік пен дербестік деңгейінің жоғары екендігін байқатты.
		4) өзі жазбаған.	
4	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі:	Ә.С.Хадиеваның диссертациялық жұмысының өзектілігі негізделген, біртекті емес қатпарлы қабаттарға кешенді полимерлік және су-газ эмульсия негізінде әсер ету технологияларын қолдану арқылы мұнай бергіштік коэффициентін арттыру мүмкіндігін ғылыми тұрғыдан нақтылайды.
		1) негізделген;	
		2) ішінара негізделген;	
		3) негізделмеген.	
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды:	Диссертациялық жұмыстың мазмұны диссертацияның тақырыбын айқындайды және мазмұны мен зерттеу қадамдарының құрылымы логикалық дұрыс реттілікпен қойылған.
		1) айқындайды;	
		2) ішінара айқындайды;	
		3) айқындамайды.	
		4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді:	Жұмыстың мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді. Диссертацияда нақты мақсат қойылып, зерттеудің барлық міндеттері мақсатқа жетуге бағытталған.
		1) сәйкес келеді;	
		2) ішінара сәйкес келеді;	
		3) сәйкес келмейді.	
		4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері логикалық байланысқан:	Диссертациялық жұмыстың барлық бөлімдері логикалық тұрғыдан толық байланысқан. Жұмыстың ішкі бірлігі негізделген, зерттеудің мақсаты мен міндеттері нақты тұжырымдармен аяқталған ғылыми еңбекті білдіреді.
		1) толық байланысқан;	
		2) ішінара байланысқан;	
		3) байланыс жоқ.	
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған:	Автор ұсынған жаңа шешімдер дәйектелген. Жұмыста полимерлі әсер етудің бұрыннан белгілі әдістері сараланып, салыстырылып бағаланған, диссертант өзіндік пікірін білдіре отырып, сыни талдаулар жүргізген.
		1) сыни талдау бар;	
		2) талдау ішінара жүргізілген;	
		3) талдау өз пікіріне емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген;	

		4) талдау жок.	
5	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен ережелер жаңа ма?	Жұмыста ұсынылған ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңашыл сипатқа ие және автордың ғылыми жарияланымдарында баяндалған. Зерттеу нәтижелері негізінде біртекті емес қатпарлы қабаттарға полимерлер мен католиттер ерітінділерінің композициялық әсер етуіне арналған жаңа технология әзірленіп, тәжірибелік сынақтан өткізілді. Эксперименттік және талдау жұмыстары зертханалық жағдайда жүргізіліп, олардың нәтижелері технологияның тиімділігін растады.
		1) толығымен жаңа;	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа ма?	Диссертациялық жұмыстың нәтижелері мен қорытындылары толығымен жаңа және ғылыми негізделген.
		1) толығымен жаңа;	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе?	Диссертациялық жұмыс нәтижелері өндірістегі техникалық халықаралық Scopus базасына кіретін Q2 болатын, ғылыми журналында екі мақаланың жарық көруімен расталады.
		1) толығымен жаңа;	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
6	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген /негізделмеген (qualitative research (куолитатив ресеч) және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін).	Диссертациялық жұмыста қорғауға ұсынылған барлық ғылыми қорытындылар эксперименттік нәтижелер арқылы дәлелденіп, ғылыми тұрғыда негізделген.
7	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер	Әрбір ереже бойынша келесі сұрақтарға жеке жауап беру қажет:	Қорғауға ұсынылған негізгі нәтижелер теориялық негіздермен және зертханалық нәтижелермен дәлелденген.
		7.1 Ереже дәлелденді ме?	
		1) дәлелденді;	
		2) шамамен дәлелденді;	
		3) шамамен дәлелденбеді;	
		4) дәлелденбеді;	
		5) бұл тұжырымда ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін	

		емес.	
		7.2 Тривиалды ма?	Диссертациялық жұмыста тривиалды элементтер жоқ. Зерттеу барысында алынған нәтижелер жаңа болып табылады.
		1) ия;	
		2) жоқ;	
		3) бұл тұжырымда ереженің тривиалды екенін тексеру мүмкін емес.	
		7.3 Жаңа ма?	Диссертациялық жұмысты қорғауға шығарған негізгі ғылыми қағидалар мен зерттеу нәтижелері жаңа. Әртүрлі геологиялық-физикалық жағдайларда 0,25% концентрациялы полимерлі композициялар негізіндегі технологиялармен кешенді әсер ету арқылы мұнай кен орындарын игеру механизмін тереңірек түсінуге және дамытуға мүмкіндік береді.
		1) ия;	
		2) жоқ;	
		3) бұл тұжырымда ереженің жаңашылдығын тексеру мүмкін емес.	
		7.4 Қолдану деңгейі:	Диссертациялық жұмыста ұсынылып отырған технология қолдану деңгейі орташа, өйткені ұсынылған технология мұнай өнеркәсібінде ғана қолданылады.
		1) тар;	
		2) орташа;	
		3) кең	
		4) бұл тұжырымда ереженің қолдану деңгейін тексеру мүмкін емес.	
		7.5 Мақалада дәлелденген бе?	Алынған нәтижелер бойынша 13 ғылыми мақала жарияланды, оның ішінде ҚР ҒЖБМ ҒЖБССҚК ұсынған жетекші рецензияланатын ғылыми басылымдарда, сонымен қатар Scopus шетелдік ғылыми материалдары негізінде жарияланды.
		1) ия;	
		2) жоқ	
		3) бұл тұжырымда мақаладағы ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	
8	Дәйектілік қағидаты.	8.1 Әдіснаманы таңдау – негізделген немесе әдіснама нақты жазылған:	Диссертациялық жұмыста зерттеу әдіснамасы мұқият ойластырылған, негізделген және толық сипатталған. Автор зерттеу тәсілдері мен принциптерін келтіре отырып, диссертацияның мақсатын жүзеге асырудың әрбір қадамын толық сипаттаған.
	Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	1) ия;	
		2) жоқ.	
		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және	
			Диссертация жұмысының нәтижелері заманауи ақпараттық технологиялар мен озық компьютерлік бағдарламаларды тиімді пайдалану, сондай-ақ деректерді өңдеу мен

		интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған:	интерпретациялаудың жетілдірілген әдістемелерін қолдану негізінде алынған.
		1) ия;	
		2) жоқ.	
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді):	Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған.
		1) ия;	
		2) жоқ.	
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған / ішінара расталған / расталмаған.	Маңызды мәліметтер нақты және ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған, бұған дәлел ретінде жұмыстың бірінші бөліміндегі әдеби талдауларды келтіруге болады.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті /жеткіліксіз.	
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті /жеткіліксіз.	Пайдаланылған әдебиет тізімінің саны әдеби шолуға жеткілікті.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті /жеткіліксіз.	Пайдаланылған әдебиет тізімінің саны әдеби шолуға жеткілікті.
9	Практикалық құндылық қағидаты	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы:	Диссертациялық жұмыстың теориялық маңызы өте зор. Жұмыстың теориялық маңыздылығы 0,25% концентрациялы полимерлі композициялар мен су-газ эмульсиясын және электрохимиялық модификацияланған суды қолдану арқылы мұнай қабаттарына әсер етудің жаңа кешенді әдісін зерттеу болып табылады.
		1) бар;	
		2) жоқ.	
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары:	Диссертациялық жұмыстың практикалық маңыздылығы полимерлік технологияларды қолдану арқылы мұнай өндіру көлемін арттыру және кен орындарын игерудің техникалық-экономикалық көрсеткіштерін жақсарту мүмкіндігі ұсынылды.
		1) ия;	
		2) жоқ.	
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа ма?	Диссертациялық жұмыстағы практикалық ұсыныстардың

		1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	жаңа екендігі және шетелдік ғылыми журналдарда жарияланған мақалармен бірге олардың жоғары процентильдік көрсеткіштерімен дәлелденді. Диссертациялық жұмыс материалдары бойынша 8 жұмыс жарияланған, олардың ішінде: Scopus базасы құрамына кіретін журналдарда – 2 басылым, Ғылым және жоғары білім саласында сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынатын ғылыми басылымдарында – 6 мақала, мақаланың қалған бөлігі Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияларда жарияланды.
10	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Автордың диссертациялық жұмысты орындау кезінде академиялық жазу және ресімдеу сапасы жоғары екендігі байқалды. Барлық бөлімдер өзара логикалық түрде байланысып, қойылған міндеттерді шешуге бағытталған.
11	Диссертацияға ескертулер		Диссертациялық жұмысты талдау барысында ескертулер болған жоқ.
12	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді)		Докторанттың ғылыми мақалалары тақырыпқа сәйкес келеді және зерттеу нәтижелері айқын көрсетілген. Журналдарда жарияланып шыққан мақалалар зерттеу бағытына және таңдалған тақырыпқа сәйкес келеді.
13	Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгі ереженің 28-тармағына сәйкес)		Диссертациялық жұмысқа оң баға бере отырып, Хадиева Әлбина Сағынғалиқызының «8D07210 (6D070800) – Мұнай-газ ісі» білім беру бағдарламасы

		бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған «Жоғары тұтқырлы мұнай кеніштерінде физика-химиялық әсер ету технологиясының тиімділігін арттыру» тақырыбындағы диссертациялық жұмыс толық көлемде жан-жақты зерттелгендігін алға тартамын. Алынған нәтижелердің ғылыми деңгейі және орындалған зерттеулер көлемі бойынша «дәреже беру қағидаларының» талаптарына сәйкес келетіндігін мәлімдеймін. Ізденуші Хадиева Әлбина Сағынғалиқызын «8D07210 (6D070800) – Мұнай-газ ісі» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайық деп есептеймін.
--	--	--

Ресми рецензент:

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
«Физикалық химия, катализ және мұнай химиясы»
кафедрасының PhD докторы,
қауымдастырылған профессоры м.а.

Ж.Н. Алишева

